

Книга 2

Пс. 41–71

Псалом 41

¹ *Керівнику хору. Повчання синів Кореевих.*

² Як олень лине до потоків води,
так душа моя лине до Тебе, Боже.

³ Душа моя спрагла Бога, живого Бога.
Коли ж прийду я й постану перед Богом?

⁴ Сльози мої були для мене хлібом вдень і вночі,
коли говорили мені щодня:
“Де твій Бог?”

⁵ Ось про що я згадую, і виливається *від туги* душа моя:
коли проходив я у велелюдній ході,
підступаючи до дому Божого
із вигуками радості й слави
серед святкового натовпу.

⁶ Чому ти сумуєш, душе моя,
і чому журишся в мені?
Сподівайся на Бога,
адже я ще прославлятиму Його —
мого Спасителя!

⁷ Боже мій, за Тобою сумує душа моя,
тому я згадую про Тебе
із землі Йордану,
із висот Хермону, з гори Міцар.

⁸ Безодня до безодні кличе
шумом Твоїх водоспадів;
усі Твої буруни та хвилі
пройшли наді мною.

⁹ Удень заповість Господь Своєї милості *прийти до мене*,
а вночі у мене *лине* Йому пісня,
молитва Богові мого життя.

¹⁰ Скажу-но я Богові, скелі моїй:
“Чому Ти забув мене?
Чому я ходжу понуро,
пригнічений ворогом?”

¹¹ У кістках моїх – виснаження;
глузують з мене мої супротивники,
щодня промовляючи до мене:
“Де твій Бог?”

¹² Чому ти сумуєш, душе моя,
і чому журишся в мені?
Сподівайся на Бога,
адже я ще прославлятиму Його –
Спасителя мого й Бога мого.

Псалом 42

¹ Суди мене, Боже,
і вступи за мене в суперечці моїй із невірним народом,
від людини підступної й беззаконної визволи мене.

² Адже Ти – Бог, твердиня моя.
Чому Ти відкинув мене?

Чому я ходжу понуро,
пригнічений ворогом?

³ Пошли Твоє світло й істину –
нехай вони керують мною,
нехай приведуть мене на гору святині Твоїї,
до місця, де Ти мешкаєш.

⁴ Тоді я підйду до жертовника Божого,
до Бога, Який *дарує* мені радість і втіху.
І я прославлю Тебе *грою* на арфі,
о Боже, Боже мій!

⁵ Чому ти сумуєш, душе моя,
і чому журишся в мені?
Сподівайся на Бога,
адже я ще прославлятиму Його –
Спасителя мого й Бога мого.

Псалом 43

¹ *Керівнику хору. Повчання синів Корея.*

² Боже, ми чули своїми вухами,
батьки наші розповідали нам
про величні діяння,
що вчинив Ти у давні дні.

³ Ти вигнав Своєю рукою народи,
а предків наших насадив *на цій землі*,

- Ти вразив племена
 і вислав їх геть.
- ⁴Адже не мечем своїм *батьки наші* взяли у спадок землю
 і не їхня міцна рука принесла їм перемогу,
 а Твоя правиця, Твоя міць
 і світло Твого обличчя,
 бо Ти вподобав їх.
- ⁵Ти – Цар мій, Боже.
 Накажи дати перемогу Якову!
- ⁶З Тобою ми здолаємо в битві супротивників наших,
 в ім'я Твоє потопчемо тих, хто повстав проти нас.
- ⁷Бо не на лук свій я покладаю надію
 і не меч мій дарує мені перемогу.
- ⁸Але Ти рятуєш нас від супротивників наших
 і ненависників наших вкриваєш ганьбою.
- ⁹Богом ми хвалимось цілий день
 і Твоє ім'я прославлятимемо повік. *Села*
- ¹⁰Тепер же Ти покинув і посоромив нас,
 і більше не виходиш разом із війнствами нашими *на битву*.
- ¹¹Ти змусив нас втікати назад від супротивника,
 і ненависники наші грабують нас.
- ¹²Ти віддав нас, як овець, на поїдання
 і розсіяв нас серед народів.
- ¹³Ти продав народ Твій за безцінь,
 не отримавши від його продажу жодного зиску.
- ¹⁴Ти вкрив нас ганьбою перед сусідами нашими,
 глузуванням і знущанням перед усіма, хто оточує нас.
- ¹⁵Приказкою *глузливою* Ти зробив нас серед народів,
 племена хитають *насмішливо* головами в наш бік.
- ¹⁶Щодня безчестя моє переді мною,
 і сором вкриває моє обличчя
- ¹⁷через те, що голос лихослова й глузія *я чую*,
 через ворога й месника.
- ¹⁸Усе це лихо спіткало нас,
 хоча ми не забули Тебе
 й не зрадили Завіту Твого.
- ¹⁹Серця наші не відступили назад,
 і наші стопи не збочили з Твоєї стежки.
- ²⁰Але Ти вразив нас у *пустельному* місці,
 де мешкають шакали,
 і вкрив нас тінню смерті.

- ²¹ Якби ми забули ім'я Бога нашого
й простягнули долоні наші до чужого бога,
²² хіба Бог не виявив би цього?
Адже Він знає приховані глибини серця.
²³ Однак заради Тебе нас убивають щодня,
вважають нас за овець, призначених на заклання.
- ²⁴ Прокинься! Чому Ти спиш, Владико?
Пробудись! Не покидай нас навіки.
²⁵ Чому Ти ховаєш Своє обличчя,
забуваючи про приниження й гніт наші?
- ²⁶ Адже до пороку земного зведена душа наша,
до землі прилинуло нутро наше.
²⁷ Повстань, будь нам допомогою!
Визволи нас заради милості Твоєї.

Псалом 44

¹ Керівнику хору. На мотив "Лілея". Повчання синів Корея. Пісня кохання.¹

- ² Зворушилося моє серце від слова прекрасного,
я виконаю свій твір для царя.
Язик мій – тростина вправного писця.
- ³ Ти став найгарнішим серед усіх синів людських,
благодать вилилась на уста твої,
тому Бог благословив тебе навіки.
- ⁴ Підпережи, о могутній, свої стегна мечем,
славою твоєю й величчю!
- ⁵ І в такому величному вбранні своєму переможно мчися верхи
заради істини, смирення й правди.
Нехай правиця твоя звершить грізні вчинки.
- ⁶ Твої стріли нагострені –
нехай впадуть під твої ноги народи,
нехай вразять вони серця ворогів царя.
- ⁷ Престол Твій, Боже, – повік-віків,
жезл справедливості – жезл Твого Царства.
- ⁸ Ти полюбив правду
й зненавидів беззаконня;

---

¹ 44:1 Пісня, що виконувалася під час інтронізації царів Ізраїлю; у першій частині (вірші 1-10) представлено велич царя, у другій (вірші 11-18) – його дружину та їхніх майбутніх нащадків. У Новому Заповіті цитується як пророцтво про Месію, яке здійснилося в Ісусі Христі Євр. 1:8-9.

- тому помазав Тебе Бог, Твій Бог,
олією радощів більше, ніж Твоїх друзів.
- ⁹ Миром, алое й корицею пашіють усі твої шати;
із палаців, прикрашених слоновою кісткою,
струни арф тебе радують.
- ¹⁰ Серед *придворних* шляхетних жінок твоїх – доньки царів.
Стоїть цариця по твоїй правиці –
уся в щирому золоті з Офіру.
- ¹¹ Послухай-но, донько, обміркуй і *ось до чого* прихили твоє вухо:²
забудь народ твій і дім твого батька,
- ¹² і тоді цар зажадає твоєї краси,
адже він – твій володар,
тож вклонися йому.
- ¹³ Тоді донька Тиру³ *прийде* з дарами
й багатії з народу твого шукатимуть прихильності твоєї.
- ¹⁴ Уся слава доньки царя – усередині *покоїв*,
її одяг гаптований золотом.
- ¹⁵ У вишиваних шатах ведуть її до царя;
весільних подруг підводять до тебе услід за нею, *о царю*.
- ¹⁶ Ведуть їх із радістю й веселошами,
вони входять до палацу царя.
- ¹⁷ Замість предків твоїх, *о царю*, будуть сини твої;
Ти поставив їх князями по всій землі.
- ¹⁸ Я зроблю так, що ім'я твоє пам'ятатимуть із роду в рід,
тому народи прославлятимуть тебе повік-віків.

Псалом 45

¹ Керівнику хору. Синів Корєєвих пісня. На мотив аламот.⁴

- ² Бог – пристановище наше й міць,
допомога в скорботах, що завжди знаходиться *поруч*.
- ³ Тому ми не злякаємось,
хоч би навіть земля здригнулася
й гори ринули в морську безодню⁵,
- ⁴ так що заревли б і запінилися води *від їхнього падіння*,
і скелі б затремтіли від *того* збурення води. Села

² 44:11 Прихилити вухо– зважити, звернути увагу на щось важливе.

³ 44:13 Донька Тиру – поетична назва Фінікії.

⁴ 45:1 Музичний термін, можливо, означає виконання високим голосом (євр. альма'– жінка).

⁵ 45:3 Буквально: у серце морів.

- ⁵ Річкові потоки радують місто Боже,
святилище, де мешкає Всевишній.
- ⁶ Бог посеред нього – воно не захитається;
Бог допоможе йому ще вдосвіта.
- ⁷ Збентежилися народи, похитнулися царства,
подав Він Свій голос – тане земля.
- ⁸ Господь Воїнств⁶ із нами;
Твердиня наша – Бог Якова. Села
- ⁹ Підійть-но, погляньте на діяння Господа,
які спустошення здійснив Він на землі,
- ¹⁰ припиняючи війни аж до краю землі.
Він ламає лук і розщеплює *древко* списа,
колісниці^{7г} спалює вогнем.
- ¹¹ “Вгамуйтеся й пізнайте, що Я – Бог;
Я буду звеличений серед народів,
звеличений на землі”.
- ¹² Господь Воїнств із нами,
Твердиня наша – Бог Якова. Села

Псалом 46

- ¹ Керівнику хору. Псалом синів Кореевих.
- ² Усі народи, плескайте в долоні,
вигуки радості нехай лунають *на славу* Богів.
- ³ Бо Господь Всевишній грізний,
Він Цар великий над усією землею!
- ⁴ Він підкорив нам народи
й племена *кинув* під наші ноги.
- ⁵ Він обрав для нас спадок –
гордість Якова, якого полюбив. Села
- ⁶ Бог піднявся під радісні вигуки,
Господь піднісся під голос сурми.⁸
- ⁷ Співайте Богові, співайте!
Співайте Цареві нашому, співайте!
- ⁸ Бо Цар усієї землі – Бог,
співайте псалом із розумінням.

---

⁶ 45:8 Передачу давньоєврейського словосполучення *Ягв'е Цева'от*, яке в деяких перекладах передано із збереженням без перекладу другого слова: *Господь Саваот*.

^{7г} 45:10 Буквально: *щити*.

⁸ 46:6 Буквально: *під голос шофару*; шофар – вигнутий баранячий ріг, що використовувався як духовий музичний інструмент у храмових обрядах Лев. 25:9; 2 Сам. 6:15.

- ⁹ Бог царює над народами,
 Бог сидить на Своїму святому престолі.
¹⁰ Шляхетні з народів зібралися
 разом із народом Бога Авраамового,
 адже Богу належать захисники землі⁹ –
 Він високо піднесений *над ними*.

Псалом 47

¹ *Пісня. Псалом синів Коресвіх.*

² Великий Господь і прославлений вельми
 у місті нашого Бога,
 на Своїй святій горі.

³ Краса невимовна,
 радість усієї землі –
 гора Сіон на північних околицях,¹⁰
 місто великого Царя.

⁴ Бог перебуває в її палацах,
 Він знаний як твердиня.

⁵ Ось царі зібралися,
 пішли разом *проти нас*
⁶ та, побачивши таку *святість*, здивувалися,
 збентежилися, пустилися навтіки.

⁷ Трепет охопив їх там,
 мука, як у породіллі.

⁸ Східним вітром розбив Ти
 кораблі Таршишу.¹¹

⁹ Про що ми чули раніше,
 те й побачили
 у місті Господа Воїнств,
 місті Бога нашого:
 Бог утверджує його навіки. Села

¹⁰ Ми роздумували, Боже, про милість Твою
 всередині Твого храму.

⁹ 46:10 Буквально: *адже Божі щити землі*, тобто ті, хто оберігає землю. Можливо, ідеться про майбутнє Царство Месії Іс. 60:3.

¹⁰ 47:3 Храмова гора знаходиться в північно-східній частині Єрусалима.

¹¹ 47:8 *Таршиш* – віддалене від Землі Ізраїлю місто в басейні Середземного моря, можливо, на території сучасної Іспанії, за іншими даними – на узбережжі Малої Азії або на острові Родос. Відоме своїми кораблями, що здатні були долати далекі відстані, коштовностями та торгівлею взагалі 1 Цар. 10:22; 22:49; 2 Хр. 20:36; Іс. 2:16; 23:1, 10; 60:9; Йона. 1:3.

- ¹¹ Як ім'я Твоє, Боже, так і хвала Твоя –
до самого краю землі!
Твоя правиця сповнена правди.
- ¹² Радіє гора Сіон,
веселяться доньки Юдеї
через Твоє правосуддя.
- ¹³ Обійдись навколо Сіон,
порахуйте його вежі.
- ¹⁴ уважно розгляньте його укріплення,
пройдіть між палацами,
щоб *потім* ви розповіли наступному поколінню.
- ¹⁵ Адже це – Бог, наш Бог на віки вічні!
Він вестиме нас аж до смерті.

Псалом 48

- ¹ Керівнику хору. Синів Кореевих псалом.
- ² Послухайте це, усі народи,
зvažте, усі мешканці плинного світу,
- ³ сини Адамові, сини людські, –
як багаті, так і бідні.
- ⁴ Вуста мої промовлять мудрість,
і роздуми мого серця – *глибоке* розуміння.
- ⁵ Схилю своє вухо до притчі,
відкрию під *звуки* арфи мою загадку:
- ⁶ Чого мені боятися в дні лиха,
коли беззаконня лукавих оточить мене –
- ⁷ тих, хто на власні статки покладає надію
й багатством своїм вихваляється?
- ⁸ Але ж брата ніхто не зможе викупити,
ніхто не дасть Богові *належного* викупу¹² за нього.
- ⁹ Бо занадто дорогим *був би* викуп за його душу,
тому повік не досягти того,
- ¹⁰ щоб хтось жив вічно
й не побачив безодні смерті¹³.
- ¹¹ Адже кожен бачить, що мудрі помирають,
і поряд із ними дурень і невіглас гине,
залишаючи іншим свої статки.

---

¹² 48:8 Давньоєврейське слово *ко́фер* означає *викуп, спокута*, яка дається за збереження життя іншої людини; Вих. 30:12.

¹³ 48:10 Або: *й не побачив тління*.

- ¹² Могили стали для них вічним домом,
помешканнями їхніми з роду в рід.
А вони називали своїми іменами землі!
- ¹³ Але ж людина не *завжди* перебуватиме в пошані,
подібна вона до тварин, що гинуть.
- ¹⁴ Так, *життєві* дороги їхні — невігластво!
Однак їхні наступники схвалюють те, що в них на
вустах.¹⁴
- ¹⁵ Немов вівці, вони приготовані для царства смерті;
смерть пастиме їх,
а на ранок праведники пануватимуть над ними.
Їхня міць виснажиться,
безодня смерті — омріяне житло¹⁵ для них.
- ¹⁶ Але Бог викупить душу мою з-під *влади* царства мертвих,
коли прийме мене *до Себе*. *Села*
- ¹⁷ Не переймайся, коли хтось багатіє,
коли посилюється слава дому його.
- ¹⁸ Адже в час смерті нічого не візьме він із собою,
слава його не зійде вслід за ним *до царства мертвих*.
- ¹⁹ Навіть якщо за життя він вважав себе благословенним, —
адже хвалять тебе люди, коли ти добре собі робиш, —
- ²⁰ однак піде він до роду своїх предків,
так що повік світла не побачить.
- ²¹ Людина в пошані, але нерозумна,
подібна до тварин, що гинуть.

Псалом 49

¹ Псалом Асафів.

Бог богів — Господь!

Він промовляє, закликає землю
від сходу сонця аж до заходу.

² Із Сіону, досконалої краси,
Бог з'явився в сяйві.

³ Іде наш Бог і не мовчить;
вогонь перед Ним пожирає
й навколо Нього сильно вирує.

¹⁴ 48:14 схвалюють те, що в них на вустах — тобто схвалюють їхній спосіб життя.

¹⁵ 48:15 Давньоєврейське слово *зевул* вживається у значенні *високо піднесене помешкання*, див. Ав. 3:11; 1 Цар. 8:13; Іс. 63:15; 2 Хр. 6:2.

- ⁴ Він закликає небеса вгорі
і землю на суд зі Своїм народом:
- ⁵ “Зберіть-но до Мене Моїх вірних,
хто уклав Завіт зі Мною при жертві”.
- ⁶ І небеса сповіщатимуть правду Його,
адже Суддя – Сам Бог! Села
- ⁷ “Слухай, народе Мій, Я говоритиму;
Ізраїлю, Я свідчити буду проти тебе:
Я – Бог, твій Бог.
- ⁸ Не за жертвоприношення твої Я докорятиму тобі –
твої цілопалення завжди переді Мною.
- ⁹ Я не прийму вола із твого дому,
ані козлів із твоїх кошар.
- ¹⁰ Адже всі тварини в лісі – Мої,
і худоба на тисячі пагорбів.
- ¹¹ Я знаю кожного птаха в горах,
і все, що рухається на полях, – зі Мною.
- ¹² Якби Я був голодний,
то не сказав би тобі про це,
адже Мені належить всесвіт
і все, що його наповнює.
- ¹³ Хіба Я їм м’ясо биків
чи п’ю кров козлів?
- ¹⁴ Принеси Богові в жертву подяку
й виконай перед Всевишнім твої обітниці.
- ¹⁵ Поклич Мене в день скорботи –
Я визволю тебе, а ти Мене прославиш”.
- ¹⁶ Нечестивому ж говорить Бог:
“Як ти смієш Мої постанови сповіщати
і Завіт Мій в устах своїх носити?
- ¹⁷ Ти ж ненавидиш настанови
й кидаєш Слова Мої позад себе?
- ¹⁸ Коли ти бачиш крадія, заводиш із ним приязні стосунки;
і від перелюбників маєш свою частку.
- ¹⁹ Вуста твої вживаєш для зла,
і язик твій плете підступні каверзи.
- ²⁰ Сидиш *на суді*, намовляєш на брата твого,
проти сина своєї матері свідчиш ганебне.
- ²¹ Ти чинив це, а Я мовчав,
тому уявив ти *собі*, що Я такий, як ти.
- Я покараю тебе
й виставлю *звинувачення* перед очима твоїми.

- ²² Зрозумійте ж це ті, хто забуває Бога,
щоб Я не розтерзав *вас*,
і не буде кому врятувати.
- ²³ Той, хто приносить у жертву подяку, шанує Мене;
і тому, хто торує дорогу *правди*,
покажу Я спасіння Боже”.

Псалом 50

¹ Керівнику хору. Псалом Давидів, ² коли приходив до нього пророк Натан, після того, як Давид учинив перелюб із Вірсавією.¹⁶

- ³ Помилуй мене, Боже,
заради милості Твоєї,
заради великого милосердя Твого
загладь мої беззаконня.
- ⁴ Обмий мене від переступу мого
й від гріха мого мене очисти,
⁵ адже я усвідомлюю беззаконня своє,
і гріх мій завжди переді мною.
- ⁶ Проти Тебе Самого згрішив я
і зло вчинив у Твоїх очах.
Тому Ти справедливо виконуєш Свій вирок,
бездоганно здійснюєш Твій суд.
- ⁷ Ось у беззаконні я народжений,
і мати моя зачала мене в гріху.
- ⁸ Ось істину Ти вподобав у надрах внутрішнього світу¹⁷
і мудрість сповіщаєш мені утаємничено.
- ⁹ Очисти мене гісопом від гріха – і буду чистий;
ретельно обмий мене – і буду біліший від снігу.
- ¹⁰ Дай мені почути *звуки* веселощів і радості,
нехай зрадіють кістки, вражені Тобою.
- ¹¹ Відверни обличчя Своє від гріхів моїх
і загладь усі мої беззаконня.
- ¹² Створи в мені серце чисте, Боже,
і дух непохитний обнови всередині мене.
- ¹³ Не відштовхни мене від обличчя Свого
й не забирай від мене Твого Святого Духа.
- ¹⁴ Поверни мені радість Твого спасіння
і Духом Твоїм турботливим підтримай мене.

¹⁶ 50:2 Див. 2 Сам. 11:1–12:23.

¹⁷ 50:8 Буквально: у прихованих місцях; ідеться про глибинний внутрішній світ людини.

- ¹⁵Тоді беззаконних я навчатиму шляхів Твоїх
і грішники навернуться до Тебе.
- ¹⁶Зніми з мене *тягар вини* кровопролиття, Боже,
Боже мого спасіння,
тоді язик мій радісно прославлятиме Твою праведність.
- ¹⁷Володарю, відкрий уста мої,
і вони сповіщатимуть Тобі хвалу.
- ¹⁸Бо жертвоприношення Тобі не до вподоби – я приніс би його,
цілопалення Ти не бажаєш.
- ¹⁹Жертва Богові – дух зламаний;
серцем зламаним і розбитим
Ти не знехтуєш, Боже.
- ²⁰Ощаслив Сіон прихильністю Твоею,
збудуй стіни Єрусалима.
- ²¹Тоді приємними Тобі будуть жертви правди,
цілопалення та жертвоприношення,
тоді покладуть на жертovníк Твій волів.

Псалом 51

- ¹*Керівнику хору. Повчання Давидове, ²коли прийшов Доег-едомітянин до Саула й повідомив йому: “Давид у домі Ахімелеха”.*
- ³Чому ти хизуєшся злодійством, сильний?
Милість Божа *зі мною* цілий день!
- ⁴Язык твій задумує загибель,
він *у тебе* – немов нагострене лезо, підступнику!
- ⁵Ти полюбив зло більше, ніж добро,
брехню – сильніше, ніж правду говорити. Села
- ⁶Ти любиш усілякі згубні слова,
о, підступний язичку!
- ⁷Але Бог уразить тебе навіки;
вирве тебе й викине із шатра,
і коріння твоє – із землі живих. Села
- ⁸Тоді побачать це праведні й сповняться страхом,
і сміятимуться над ним:
- ⁹“Ось муж,
що не Бога зробив своєю твердиною,
а покладався на безліч свого багатства,
зміцнював себе згубною пристрастю своєю!”¹⁸

---

¹⁸ 51:9 Давньоєврейське слово *гавва'* означає *загибель*, і *пристрасть*.

- ¹⁰ А я, немов ряснолиста маслина в домі Божому,
на милість Божу сподіватимусь повік-віків.
- ¹¹ Прославлятиму Тебе вічно перед Твоїми вірними за те,
що Ти зробив,
і надію покладатиму на ім'я Твоє,
бо воно добре.

Псалом 52

(Пс. 13)

- ¹ Керівнику хору. *На мотив махалат.*¹⁹ Повчання Давидове.
- ² Промовив безумний у своєму серці: “Немає Бога”.
Розбестились вони, вчинили огидні беззаконня,
немає *нікого*, хто б чинив добро.
- ³ Бог із небес поглядає на синів людських,
щоб побачити, чи є *серед них* розумний,
що шукає Бога.
- ⁴ Усі як один збочили *з дороги*, зіпсувалися;
немає того, хто робив би добро,
жодного немає.
- ⁵ Невже не схаменуться всі ті, хто чинить беззаконня,
хто пожирає народ мій, немов хліб,
хто Бога не кличе?
- ⁶ Там охопить їх страх,
де немає чого боятися,
Бо розкидає Бог кістки тих, хто оточив тебе;
ти вкриєш їх ганьбою,
адже Бог відцурався від них.
- ⁷ О, хто дав би із Сіону порятунок Ізраїлеві!
Коли Бог поверне з полону народ Свій,
веселитиметься Яків, радітиме Ізраїль!

¹⁹ 52:1 Цей музичний термін, можливо, означає виконання на мотив співу в хороводі, від євр. *махол* – хоровод.

Псалом 53

¹ Керівнику хору. На струнних інструментах. Повчання Давидове, ² коли прийшли зіфіти й сказали Саулові: “Хіба не у нас ховається Давид?”²⁰

³ Боже, врятуй мене іменем Твоїм
і могутністю Своєю вступи на суді за мене!

⁴ Боже, почуй мою молитву,
прислухайся до слів уст моїх.

⁵ Бо чужинці повстали проти мене
й жорстокі серцем шукають душі моєї –
ті, хто Бога не уявляє перед собою. Села

⁶ Ось Бог мені допомагає;
Володар Вишній серед тих,
хто підтримує мою душу.

⁷ Він віддячить за зло моїм супротивникам,
знищить їх заради вірності Своєї.

⁸ Із доброї волі принесу я Тобі жертву,
прославлю ім'я Твоє, Господи,
бо добре воно.

⁹ Адже від усіх скорбот Ти врятував мене,
і око моє *переможно* дивилося на моїх ворогів.

Псалом 54

¹ Керівнику хору. На струнних інструментах. Повчання Давидове.

² Прислухайся, Боже, до моєї молитви,
не ховайся від мого благання;

³ прислухайся до мене і дай мені відповідь!
Я блукаю в тяжких думках своїх і зітхаю

⁴ від голосу ворога,
від утисків нечестивого.

Бо вони наводять на мене беззаконня
й гнівно ворогують зі мною.

⁵ Серце моє тремтить у моєму нутрі,
жахи смерті напали на мене.

⁶ Страх і трепет увійшли в мене,
і тремтіння охопило мене.

⁷ Сказав я: “Хто б дав мені крила голубині!

---

²⁰ 53:2 Див. 1 Сам. 23:19-28; 26:1-2.

- Я полетів би й віднайшов спокій,
⁸ полинув би вдалечінь,
 спочив би в пустелі. *Села*
⁹ Поспішив би знайти собі прихисток
 від рвучкого вітру й бурі”.
- ¹⁰ Збентеж їх, Владико, розділи їм язика,
 бо бачу я насильство й заколот у місті.
¹¹ Удень та вночі вони обходять його на стінах,
 беззаконня й утиск всередині нього.
¹² Погибель серед міста,
 його гноблення й підступ не покидають вулиць.
- ¹³ Адже не ворог ганьбить мене, —
 я перетерпів би це, —
 не ненависник мій величається наді мною, —
 я сховався б від нього.
¹⁴ Але ти, кого я вважав одним цілим із собою,
 приятель мій, щирий друг мій,
¹⁵ з ким разом ми насолоджувалися щирим спілкуванням,
 у дім Божий ми ходили однодушно.
- ¹⁶ Нехай же смерть спіткає їх,
 нехай вони зйдуть живими до царства мертвих,
 бо зло в їхніх помешканнях та в нутрощах їхніх.
- ¹⁷ Я ж до Бога кличу,
 і Господь врятує мене.
¹⁸ Увечері, вранці й опівдні
 я бідкаюся й бентежуся,
 і Він чує мій голос.
¹⁹ Він мирно визволить мою душу
 від битви проти мене,
 бо численні ті, хто *повстав* на мене.
²⁰ Бог почує та упокорить їх,
 Той, Хто справіку сидить *на престолі*. *Села*
 Бо вони не змінюються
 й Бога не бояться.
- ²¹ Підняв *товариш мій* руки свої на близьких друзів,
 знехтував своїм заповітом.
²² Вуста його слизькі, немов масло,
 але війна в його серці;
 слова його ніжніші за олію,
 але вони — оголені мечі.

²³ Переклади свій тягар на Господа –
і Він підтримає тебе;
Він ніколи не дасть праведникові похитнутися.
²⁴ Але Ти, Боже, скинеш їх
до прірви загибелі.
Люди кровожерні й підступні
не дотягнуть навіть до половини своїх днів.

А я на Тебе покладаюся.

Псалом 55

¹ Керівнику хору. На мотив “Голубка в далекій діброві”. Міхтам²¹ Давидів,
коли филистимляни схопили його в Гаті.²²

² Помилуй мене, Боже,
бо цькує мене людина,
цілий день, нападаючи, тисне на мене.
³ Цькують мене супротивники цілий день:
багато-бо тих, хто гордовито воює проти мене.

⁴ У день страху
я на Тебе покладаю надію.
⁵ Я сподіваюся на Бога,
Чие слово прославляю,
на Бога тільки й не боюся:
що зробить мені тілесна істота?

⁶ Цілий день мої слова перекручують,
усі їхні думки щодо мене – лише зло.
⁷ Вони сперечаються, спостерігають,
стежать за моїми кроками,
чатують на мою душу.
⁸ Не дай же їм уникнути кари за беззаконня;
у гніві, Боже, кинь долілиць народи.

⁹ О, якби полічив Ти мої поневіряння!
Збери мої сльози в посудину,²³ –
хіба ж вони не у Твоїй книзі?
¹⁰ Тоді вороги мої обернуться назад,
коли я покличу Тебе.
Через це дізнаюся я, що Бог зі мною.

---

²¹ 55:1 Див. Пс. 15:1.

²² 55:1 Див. 1 Сам. 21:10-15; 27:1-4.

²³ 55:9 Буквально: бурдюк, шкіряний міх для води або вина.

- ¹¹ На Бога, Чиє слово я прославляю,
на Господа, Чиє слово я славлю,
¹² на Бога покладаюся я,
тому не боюся:
що зробить мені людина?
- ¹³ На мені, Боже, обітниці, що дав я Тобі, —
я виконаю *обіцяні* Тобі жертви подяки.
¹⁴ Бо Ти визволив мою душу від смерті,
не дав спіткнутися нозі моїй,
щоб я ходив перед Богом
у світлі життя.

Псалом 56

- ¹ Керівнику хору. На мотив “Не згуби”. Міхтам²⁴ Давидів,
коли він втік від Саула в печеру.²⁵
- ² Помилуй мене, Боже, помилуй мене!
Бо в Тобі лише знаходить притулок душа моя
і в тіні Твоїх крил сховається,
поки лихо мине.
- ³ Я кличу до Бога Всевишнього,
до Бога, Який віддячує за мене *ворогам моїм*.
- ⁴ Він пошле з небес і врятує мене,
посоромить того, хто прагне мене схопити; *Села*
пошле Бог милість Свою й істину.
- ⁵ Душа моя — посеред левів;
лежу я серед тих, що дихають полум’ям,
серед синів людських, чії зуби — списи й стріли,
а язика їхні — гострий меч.
- ⁶ Піднімися понад небесами, Боже;
над усією землею — слава Твоя.
- ⁷ Вони розкинули тенета стопам моїм;
понурилася душа моя.
Викопали переді мною яму —
самі упали в неї! *Села*

²⁴ 56:1 Див. Пс. 51:1.

²⁵ 56:1 Див. 1 Сам. 22:1-2; 24.

⁸ Серце моє непохитне, Боже, непохитне серце моє!

Співати буду й грати!

⁹ Прокинься, славо моя!

Прокинься, ліро й арфо!

Розбуджу-но я зорю досвітню!

¹⁰ Прославлю Тебе серед народів, Владико,
співатиму Тобі поміж племенами.

¹¹ Бо велика аж до небес милість Твоя
і аж до хмар — істина Твоя.

¹² Піднімися понад небесами, Боже;
над усією землею — слава Твоя.

Псалом 57

¹ Керівнику хору. На мотив “Не згуби”. Міхтам Давидів.

² Чи справді ви, можновладці, говорите правду?

Чи справедливо судите синів людських?

³ Авжеж! У серці чините беззаконня,
на землі руки ваші наважуються на насильство.

⁴ Відступники нечестиві вже від утроби матері,
блукають ще від лона материнського, брехню
промовляючи.

⁵ Їхня отрута подібна до отрути зміїної,
до *отрути* глухої рогатої змії,²⁶ що затуляє свої вуха,

⁶ щоб не чути голосу шептунів,
які вміло складають свої заклинання.

⁷ Боже, розтрощи зуби в їхніх устах;
вирви ікла у левів молодих, Господи!

⁸ Нехай зникнуть, як вода, що розтікається.
Коли натягують лука, нехай стріли їхні будуть
надломлені.

⁹ Нехай будуть немов слимак, що спливає слизом *у спеку*;
як викидень у жінки, що сонця не бачив.

¹⁰ Перш ніж казани ваші відчують *розналений* хмиз, —
чи зелений ще, чи сухий вже, —
нехай вихор рознесе його!

---

²⁶ 57:5 Імовірно, мається на увазі так звана рогата змія (*cerastes*), яка зазвичай ховається в пісок, тобто *затуляє вуха* (невеликі “роги” на голові).

- ¹¹ Радітиме праведник, коли побачить помсту на них,
коли обміє стопи свої у крові нечестивого.
¹² Тоді скаже людина:
“Справді, є плід у праведника!²⁷
Справді, є Бог, Що судить на землі!”

Псалом 58

¹ Керівнику хору. На мотив “Не згуби”. Міхтам Давидів,
коли Саул послав людей стерегти його дім, щоб убити його.

- ² Визволи мене від ворогів Моїх, Боже мій,
захисти мене від тих, хто підноситься проти мене.
³ Від тих, що чинять беззаконня, визволи мене
і від людей кровожерних врятуй мене.

⁴ Ось вони чатують на душу мою,
сильні змовляються проти мене
не за беззаконня моє чи гріх, Господи.

⁵ Немає беззаконня в мене,
але збігаються вони й готуються *до нападу*.
Піднімися назустріч мені й поглянь.

⁶ Ти, Господи, Боже Воїнств, Боже Ізраїлю,
пробудися, щоб покарати всі народи;
не помилуй жодного з нечестивих зрадників! *Села*

⁷ Вони повертаються в сутінках вечірніх,
виють, немов пси,
обступають місто звідусіль.

⁸ Ось вивергають вони ганьбу,
в устах у них – мечі!
На їхніх язиках *приказка*: “Хто чує?”

⁹ Але Ти, Господи, посмієшся з них,
поглузуєш з усіх народів.

¹⁰ Сило моя, Тебе я пильную очікуючи,
адже Ти, Боже, твердиня моя.

¹¹ Бог, Що милує мене,

підє поперед мене *переможно*;
Бог покаже мені *падіння* супротивників моїх.

¹² Не вбивай їх,
щоб не забув мій народ;
розкидай їх силою Своєю
і кинь їх долилиць, щите наш, Владико!

²⁷ 57:12 Або: є нагорода для праведника.

- ¹³ Гріх вуст їхніх –
це слова, що губи їхні *промовили*.
Нехай впіймані вони будуть гординою своєю
за прокляття й кривду, що вони розповсюджують.
- ¹⁴ Знищ їх у гніві, знищ,
щоб не було їх!
Тоді відомо стане аж до країв землі,
що Бог володарює серед Якова. *Села*
- ¹⁵ А вони повертаються в сутінках вечірніх,
виють, немов пси,
обступають місто звідусіль. *Села*
- ¹⁶ Вони вештаються в пошуках їжі,
та, не наситившись, ночують.
- ¹⁷ А я буду співати про міць Твою
і вранці радісно про милість Твою виспівувати.
Адже Ти був для мене прихистком,
притулком у день моєї скорботи.
- ¹⁸ Сило моя, Тобі я співатиму,
адже Ти, Боже, твердиня моя,
Бог, Який милує мене.

Псалом 59

(Пс. 107:7-14)

¹ Керівнику хору. На мотив “Лілея свідчення”.²⁸ Міхтам Давидів. Для повчання.

² Коли він виходив на війну проти Арам-Нагараїма й Арам-Цова²⁹,
і коли Йоав повернувся і вразив дванадцять тисяч едомітів у Солянній долині³⁰.

- ³ Боже, Ти відкинув нас і злавав;
Ти прогнівався на нас – повернися ж до нас знову!
- ⁴ Ти змусив землю тремтіти, вкрив її тріщинами;
зціли її розломи, бо вона здригається.
- ⁵ Ти дав народові Своєму зазнати важких *часів*.
Ти напоїв нас вином, від якого нас хитає.
- ⁶ Ти дав знамено тим, хто боїться Тебе,
щоб вони, згуртувавшись навколо нього,
стали недосяжними для *ворожого* лука.³¹ *Села*

---

²⁸ 59:1 Свідчення – особливий жанр духовної поезії, див. також Пс. 79:1.

²⁹ 59:2 Арам-Нагараїм та Арам-Цова – невеликі арамейські держави в північно-західному та центральному Межиріччі.

³⁰ 59:2 Див. 2 Сам. 8–10; 1 Хр. 18–19.

³¹ 59:6 Інший варіант перекладу цього виразу: *щоб вони підняли його заради істини*.

- ⁷ Щоб улюблені Твої були визволені,
врятуй нас правицею Своєю і дай нам відповідь.
- ⁸ Бог промовив у Своєму святилищі:
“Урочисто святкуватиму перемогу,
Я розділю Сихем
і розміряю долину Суккот.³²
- ⁹ Мені належить Гілеад, і Манассія – Мій,
Єфрем – міць Моєї голови,
Юда – Мій законодавець.³³
- ¹⁰ Моав – Моя чаша для омовіння,
на Едом Я кину Свою сандалію,³⁴
гукай радісно до Мене,
о землі филистимлян!”
- ¹¹ Хто введе мене в місто укріплене?
Хто доведе мене до Едома?
- ¹² Хіба не Ти, Боже, Котрий відкинув нас
і не виходиш, Боже, з воїнствами нашими?
- ¹³ Подай нам допомогу в боротьбі з ворогом,
адже марний порятунок людський.
- ¹⁴ У Бозі ми виявимо силу,
і Він розтопче наших ворогів.

Псалом 60

¹ Керівнику хору. На струнних інструментах. Псалом Давидів.

- ² Почуй, Боже, моє волання,
звж на мою молитву!
- ³ Від краю землі я кличу до Тебе
в немочі мого серця.
Підними мене на скелю, що вища від мене.
- ⁴ Адже Ти – пристановище для мене,
міцна вежа від **нападів** ворога.
- ⁵ Нехай би мешкав я в шатрі Твоєму вічно,
спочивав би під покровом крил Твоїх безпечно. *Села*

³² **59:8** Сихем – місто, де вперше зупинився Авраам, коли увійшов до Ханаану, на західному березі Йордану (Бут. 12:6); Суккот – місто на східному березі Йордану (Бут. 33:17; Іс. Нав. 13:27). Тобто Сихем і Суккот – символи двох частин Обітованої Землі.

³³ **59:9** Ідеться про три частини Обітованої Землі: Гілеад, що належав племені Манасії, – на східному березі Йордану; Єфрем – північна частина Ханаану, тобто на західному березі Йордану; Юда – південна частина Ханаану.

³⁴ **59:10** Кинути сандалію на чийось землю означає претендувати на неї як на свою власність.

⁶Адже Ти, Боже, почув мої обітниці,
дав мені спадщину тих, хто боїться Твого імені.

⁷Додай цареві днів життя,
продовж роки його в майбутніх поколіннях.³⁵

⁸Нехай він перебуває вічно перед Богом,
накажи милості й істині оберігати його.

⁹Тоді я співатиму імені Твоєму повік,
виконуючи мої обітниці щодня.

Псалом 61

¹ Керівнику хору, Єдугуну.³⁶ Псалом Давидів.

²Лише в Бозі спокій моєї душі,
від Нього моє спасіння.

³Тільки Він – моя скеля і мій порятунок,
твердиня моя – не захитаюся дуже.

⁴Доки ви будете нападати на людину,
усі разом добивати її,
як похилену стіну, немов розхитану огорожу?

⁵Радяться лише про те,
щоб скинути її з високого місця,
задоволення знаходять у брехні.

Устами своїми благословляють,
а в серці проклинають. *Села*

⁶Лише в Бозі заспокоюйся, душе моя;
бо **лише** на Нього надія моя.

⁷Тільки Він – моя скеля і мій порятунок,
твердиня моя – не захитаюся.

⁸У Бозі спасіння моє і слава моя;
Він – могутня скеля моя,
пристановище моє в Бозі.

⁹Народе, покладайся на Нього повсякчас,
серця ваші виливайте перед Ним;
Бог – пристановище наше. *Села*

¹⁰Сини людські – лише марнота,
сини мужів – омана;
якщо покласти їх на ваги,
усі разом вони легші від пари.

---

³⁵ 60:7 Або: з роду в рід.

³⁶ 61:1 Єдугун та його сини були співаками й музикантами, що їх призначив цар Давид прославляти Бога у святилищі; див. 1 Хр. 16:41, 42.

¹¹ Не покладайтеся на гноблення **інших**
і не хизуйтеся грабунком.
Коли сила зростає,
не прикладайте до неї серця.³⁷

¹² Один раз Бог промовив,
двічі я почув це:
у Бога могутність,
¹³ у Тебе, Володарю, милість.
Адже Ти віддячуєш кожному за його вчинки.

Псалом 62

¹ Псалом Давидів, коли він був у пустелі Юдейській.³⁸

² Боже, Ти – мій Бог, Тебе я пристрасно шукаю.
Душа моя спрагла Тебе,
тіло моє тужить за Тобою
у землі висохлій і виснаженій, де немає води.

³ Так я споглядав Тебе у святилищі,
щоб побачити могутність Твою і славу.

⁴ Бо милість Твоя краща від **самого** життя,
тому вуста мої хвалитимуть Тебе.

⁵ Я благословлятиму Тебе, поки житиму,
в ім'я Твоє піднесу мої руки.

⁶ Неначе лоєм і олією, насичується душа моя,
і вуста мої радісно прославляють Тебе,

⁷ коли я згадую Тебе на моєму ложі,
у нічні години роздумую про Тебе.

⁸ Бо Ти був мені допомогою,
і в тіні Твоїх крил я радітиму.

⁹ Прилинула до Тебе душа моя,
правиця ж Твоя підтримує мене.

¹⁰ А ті, хто прагне загибелі для душі моєї,
нехай зійдуть у глибини землі.

¹¹ Нехай віддані мечу,
вони стануть здобиччю лисиць³⁹.

¹² Цар же нехай радіє Богом,
нехай прославляють Його всі, хто Ним присягає,
та замовкнуть вуста тих, хто промовляє неправду.

³⁷ 61:11 Або: не надавайте їй значення.

³⁸ 62:1 Див. 1 Сам. 23–24; 2 Сам. 15:13–17:29.

³⁹ 62:11 Або: здобиччю шакалів.

Псалом 63

¹ Керівнику хору. Псалом Давидів.

² Боже, почуй мій голос, коли я скаржуся;
убережи мою душу від погроз ворога.

³ Сховай мене від таємних задумів злочинців,
від збурення тих, хто чинить беззаконня.

⁴ Вони нагострили язики свої, немов мечі,
націлили свої стріли — гіркі слова,

⁵ щоб стріляти зі своїх засідок у невинного.
Вони стріляють зненацька й не бояться.

⁶ Підбадьорюють себе у справі лихій,
радяться, як таємно розставити тенета,
і кажуть: “Хто їх побачить?”

⁷ Ретельно обдумують свої **майбутні** беззаконня:
“Ми склали змову досконало!”

Справді, глибока внутрішність людини та її серце!

⁸ Але Бог випустить у них стрілу зненацька —
вони будуть уражені.

⁹ Він зробить так,
що вони спіткнуться через язик свій і **впадуть**;
відсахнуться від них усі,
хто їх побачить.

¹⁰ Тоді страх охопить усіх людей,
і будуть сповіщати про діяння Бога
й про справи Його роздумувати.

¹¹ Нехай праведник радіє в Господі
й покладає на Нього надію.
Тоді прославлені будуть усі щирі серцем.

Псалом 64

¹ Керівнику хору. Псалом Давидів. Пісня.

² Тобі, Боже, належить тиха хвала на Сіоні,
і перед Тобою будуть виконані обітници.

³ Ти чуєш молитву;
усе живе приходить до Тебе.

⁴ Здолали мене справи беззаконні,
але Ти очистиш нас від переступів наших.

⁵ Блаженний той, кого Ти обираєш і наближуєш,
щоб він мешкав у Твоїх дворах!

Ми наситимося благами Твого дому,
святого Твого Храму.

⁶Ти справедливо відповідаєш нам діяннями, що страх
наводять,

Боже, Рятівнику наш,
надіє всіх країв землі
й далеких морів!

⁷Ти, підперезаний могутністю,
утверджуєш гори Своєю силою.

⁸Ти втихомирюєш шум морів,
шум їхніх хвиль і рик племен.

⁹І злякаються мешканці країв землі
через знаменні діяння Твої.

Вихід ранку й захід вечора
Ти вигуками радості наповнюєш⁴⁰.

¹⁰Ти турбуєшся про землю й напуваєш її,
збагачуєш її щедро.

Потік Божий повний води –
Ти готуєш людям зерно,
бо так влаштував Ти землю.

¹¹Ти зволожуєш її ріллю,
рівняєш її борозни,
розм'якшуєш рясними дощами,
благословляєш її збіжжя.

¹²Ти увінчуєш рік добротою Своєю,
і стежки Твої крапають жиром.

¹³Крапають вологою пустельні пасовиська,
і радістю оперізуються пагорби.

¹⁴Луги вдяглися отарами худоби,
і долини вкрилися зерном.
Усі радісно вигукують і співають!

Псалом 65

¹ Керівнику хору. Пісня. Псалом.

Радісно вигукни Богові, уся земле!

² Співайте славу імені Його,
хвалу Йому гідно віддайте.

³ Скажіть Богові: “Які грізні діяння Твої!
Заради великої могутності Твоєї
плазують перед Тобою вороги Твої.

⁴⁰ 64:9 Або: на сході й на заході.

- ⁴ Уся земля вклоняється Тобі
й співає Тобі,
співає славу імені Твоєму”. *Села*
- ⁵ Прийдіть, погляньте на звершення Бога –
Його справи викликають страх у синів людських.
- ⁶ Він перетворив море на суходіл,⁴¹
через річку перейшли вони ногами,⁴²
там ми раділи в Ньому.
- ⁷ Він панує в могутності Своїй вічно,
Його очі стежать пильно за народами –
нехай не підносяться бунтівники! *Села*
- ⁸ Благословляйте, народи, Бога нашого
й звіщайте голосно хвалу Йому.
- ⁹ Він зберіг серед живих душу нашу
й не дав ногам нашим похитнутися.
- ¹⁰ Ти випробував нас, Боже,
переплавив нас, як переплавляють срібло.
- ¹¹ Ти завів нас у сіть,
поклав тягар на наші стегна.
- ¹² Дозволив вершникам проїхати по головам нашим.
Ми пройшли крізь вогонь і воду,
але Ти вивів нас на благодатне місце.
- ¹³ Увійду я до дому Твого із цілопаленнями,
виконаю для Тебе всі мої обітниці,
- ¹⁴ що їх висловили вуста мої
і промовив язик мій у скорботі.
- ¹⁵ Цілопалення жирних овець піднесу Тобі
разом із димом від спалення баранів;
я принесу Тобі в жертву биків і козлів. *Села*
- ¹⁶ Прийдіть, послухайте,
усі, хто боїться Бога,
і я сповіщу вам, що Він зробив для душі моєї.
- ¹⁷ До Нього я кликав моїми вустами,
і хвала піднесена на язиці у мене.
- ¹⁸ Якби я бачив беззаконня у своєму серці,
то не почув би мене Володар.
- ¹⁹ Але Бог почув,
зважив на голос моєї молитви!
- ²⁰ Благословенний Бог,
Що не відхилив моєї молитви
й не забрав від мене милості Своєї!

---

⁴¹ 65:6 Див. Вих. 14.

⁴² 65:6 Див. Ис. Нав. 3.

Псалом 66

¹ Керівнику хору. На струнних інструментах. Псалом. Пісня.

² Боже, змилуйся над нами й благослови нас;
нехай засяє над нами Твоє обличчя, Села
³ щоб на землі пізнали Твої дороги,
і в усіх народах – Твоє спасіння.

⁴ Нехай прославлять Тебе народи, Боже,
нехай прославлять Тебе усі народи!

⁵ Нехай радіють і радісно вигукують племена,
бо Ти судиш народи справедливо
й керуєш племенами на землі. Села

⁶ Нехай прославлять Тебе народи, Боже,
нехай прославлять Тебе усі народи!

⁷ Земля принесла свій врожай;
нехай благословить нас Бог, наш Бог!

⁸ Нехай благословить нас Бог,
і боятимуться Його всі краї землі.

Псалом 67

¹ Керівнику хору. Псалом Давидів. Пісня.

² Нехай устане Бог, нехай розсіються вороги Його;
нехай втікають від Його обличчя ненависники Його!

³ Як розвіюється дим, так Ти їх розсій!
Як тане віск від вогню,
так нехай згинуть нечестивці від обличчя Божого.

⁴ А праведники нехай радіють,
нехай веселяться перед Богом
і тішаться в радості.

⁵ Співайте Богові, грайте, підносьте ім'я Того, Села
Хто на хмарах, як на колісниці, їде,

Чиє ім'я – Господь;
радійте перед обличчям Його!

⁶ Батько сиріт і Суддя вдів –
Бог у Своїй Святій оселі.

⁷ Бог поселяє самотніх у дім,
звільняє в'язнів на благодатні простори,
а непокірні мешкають на виснаженій землі.

- ⁸ Боже, коли Ти йшов перед народом,
коли Ти крокував дикою пустелею, *Села*
⁹ земля здригалася,
навіть небеса розпливалися перед обличчям Бога;
перед Богом **гори** Синай,
перед Богом Ізраїлю.
¹⁰ Рясним дощем Ти зрошував, Боже,
Свій спадок – **землю Твою**.
А коли вона виснажувалася,
Ти підтримував її.
¹¹ Твій люд поселився на ній;
за добротою Твоею, Боже, Ти підтримував
пригнобленого.
- ¹² Володар промовив слово –
сила-силенна благовісників передають його:
¹³ “Царі з військами зазнають поразки й втікають,
а жінка, що мешкає вдома, ділить здобич війни.
¹⁴ Навіть якщо ви затишно спочиваєте вдома,⁴³
ви будете як та голубка,
чий крила вкриті сріблом,
а пір’я її – переливним золотом”.
- ¹⁵ Коли Всемогутній розсіяв царів на обраній Ним землі,
це було як сніг, що випадає на гору Цальмон.⁴⁴
- ¹⁶ Гора Божа – гора Башан;
гора кількох вершин – гора Башан!
¹⁷ Чому ви заздрісно поглядаєте, гори з кількома
вершинами,
на гору, яку вподобав Бог, щоб перебувати на ній?
Господь буде перебувати там повіки!
- ¹⁸ Колісниць Божих – десятки тисяч, тисячі тисяч.
Володар прийшов від Синаю у Своє святилище.
¹⁹ Ти піднявся на висоту, полонив бранців,
прийняв дари від людей,
навіть від непокірних,
щоб вони могли мешкати **там**, Господи Боже.⁴⁵

---

⁴³ **67:14** Тут вжито метафору *навіть якщо ви між саквами спочиваєте*, що означає *жити спокійно й затишно*.

⁴⁴ **67:15** Гора Цальмон, імовірно, те ж саме, що й гора Хермон (у грецькому перекладі Суд. 9:48 стоїть саме Ершон “Хермон” як відповідник євр. *Цальмон*). Гора Хермон і сьогодні відома в Ізраїлі як місце, де взимку регулярно випадає сніг.

⁴⁵ **67:19** У цьому вірші Бог зображений як переможець народів, Який отримує дари від них на знак лояльності, а потім дарує їм право жити на підкореній Ним землі.

- ²⁰ Благословенний Володар!
Він щоденно носить тягарі наші;
Він – Бог, Який рятує нас. *Села*
- ²¹ Бог для нас – Бог спасіння,
і в Господа Володаря – визволення від смерті.
- ²² Так, Бог вразить голову ворогів Своїх,
волохату маківку того, хто вперто ходить у своїх гріхах.
- ²³ Сказав Володар: “Із Башану поверну тебе,
витагну з безодні морської,
- ²⁴ щоб ти занурив ногу твою у кров ворогів
і язика твоїх псів почастилися **нею**”.
- ²⁵ Побачили вони ходу Твою, Боже, –
як іде Бог мій, Цар мій у Святилищі.
- ²⁶ Попереду співаки йдуть,
позаду – ті, хто грає на струнах,
посередині – дівчата дзвенять на бубнах.
- ²⁷ Благословіть Бога на зборах,
благословіть Господа, нащадки Ізраїля.⁴⁶
- ²⁸ Там їх веде наймолодший Веніамін,
потім князі Юди гуртом великим,
а також князі Зевулонові й Нефалимові **йдуть**.
- ²⁹ Наказав Бог Твій зміцнити тебе.⁴⁷
Дай, Боже, сили, як Ти робив це для нас **раніше**.
- ³⁰ Заради храму Твого в Єрусалимі
царі принесуть Тобі дари.
- ³¹ Пригрози тому звірові в очереті,⁴⁸
отому зібранню найсильніших телят народів,
які забруднюють себе заради шматків срібла;
розсій народи, що бажають війни.
- ³² Прийдуть вельможні⁴⁹ з Єгипту,
Куш⁵⁰ простягне свої руки до Бога.
- ³³ Царства землі, співайте Богові!
Грайте **на славу** Володареві нашому, Села
- ³⁴ Який їде на колісниці в небесах споконвічних:
ось Він подасть Свій могутній голос.

⁴⁶ 67:27 Буквально: *ті, хто від джерела Ізраїля*.

⁴⁷ 67:29 Так у єврейському тексті; у грецькому та сирійському перекладах: *Збери, Боже, силу Свою*.

⁴⁸ 67:31 *Звір в очереті*, тобто крокодил або гіпопотам – образ Єгипту.

⁴⁹ 67:32 Або: *вдягнені у бронзові обладунки*.

⁵⁰ 67:32 *Куш* – давня назва Етіопії.

³⁵ Визнайте, що сила у Бога,
над Ізраїлем – Його велич,
і могутність Його – на хмарах.
³⁶ Страшний Бог у святині Свогому,
Бог Ізраїлю, Який дає силу й міць народові.

Благословенний Бог!

Псалом 68

¹ Керівнику хору. На мотив “Лілея”. Псалом Давидів.

² Врятуй мене, Боже,
бо води дійшли аж до шиї!
³ Я загруз у глибокій трясовині
й не маю опори;
увійшов у глибокі води,
вируючий потік накрив мене.
⁴ Я виснажився від крику, моє горло палає.
Очі мої вичерпалися від сліз, виглядаючи мого Бога.
⁵ Ненависників моїх стало більше,
ніж волосся на моїй голові.
Численними стали вороги мої,
що хочуть знищити мене безпідставно:
те, чого я не забирав у них,
усе ж мушу повернути.

⁶ Боже, ти знаєш мою нерозсудливість,
і провина моя не прихована від Тебе.

⁷ Нехай же не будуть через мене засоромлені ті,
хто на Тебе, Владико, Господи воїнств, покладає надію.
Нехай не будуть принижені через мене ті,
хто шукає Тебе, Боже Ізраїля!

⁸ Адже заради Тебе я несучу ганьбу,
і безчестя вкрило моє обличчя.

⁹ Вигнанцем став я для братів моїх
і чужинцем для синів моєї матері;

¹⁰ бо ревність до дому Твого з’їдає мене,
і образи тих, хто ганьбить Тебе, впали на мене.

¹¹ Коли душа моя плакала постячись,
то на ганьбу мені це обернулося.

¹² Коли вдягав на себе лахміття,
я став для них приказкою **глузливою**.

- ¹³ Пересуджують мене ті, хто сидить біля воріт,
і наспівують про мене ті, що п'ють міцний напій.
- ¹⁴ А я молюся до Тебе, Господи,
у сприятливий час.
Боже, за великою милістю Своєю дай мені відповідь,
заради вірності **обіцяному** Тобою спасінню.
- ¹⁵ Визволи мене з багнюки —
нехай я не загрузну,
але врятуюся від ненависників моїх
і від водних глибин!
- ¹⁶ Нехай не накрис мене бурхливий водний потік,
і не поглине мене трясовина,
і провалля не зімкне наді мною своєї паші.
- ¹⁷ Дай мені відповідь, Господи, бо добра милість Твоя;
повернися до мене з усією щедрістю милосердя Твого.
- ¹⁸ Не ховай обличчя Свого від раба Твого,
бо тісно мені.
Поспіши відповісти мені!
- ¹⁹ Наблизься до душі моєї, визволи її;
відкупи її заради ворогів моїх.
- ²⁰ Ти знаєш, наскільки вкритий я
ганьбою, соромом і безчестям —
перед Тобою всі супротивники мої.
- ²¹ Ганьба розбила моє серце, і я розчавлений.
Мав надію уникнути **гніту**, та не вдається,
сподівався на втіху, та не знайшов її.
- ²² Але дали мені замість втішної їжі⁵¹ жовч;
і під час спраги моєї напоїли мене оцтом.⁵²
- ²³ Нехай трапеза їхня стане для них пасткою,
а їхній добробут — тенетами.
- ²⁴ Нехай потемніють їхні очі, щоб не бачили,
а їхні стегна завжди тремтять.
- ²⁵ Вилий на них Свій гнів,
і лють обличчя Твого нехай впаде на них.
- ²⁶ Нехай будуть спустошені поселення їхні;
у шатрах їхніх нехай не буде мешканця.
- ²⁷ Адже вони переслідують тих, кого Ти вразив,
і про муки поранених Тобою розповідають.

⁵¹ **68:22** Давньоєврейське слово *барут* означає їжу, яку давали для підтримки бідних та засмучених.

⁵² **68:22** Див. Мт. 27:34, 48; Мк. 15:36; Лк. 23:36; Ів. 19:29.

- ²⁸ Додай же і цей гріх до їхніх гріхів,
і нехай не увійдуть вони до праведності Твоєї.
- ²⁹ Нехай вони викреслені будуть із книги життя
і не будуть записані разом із праведниками.
- ³⁰ Я ж пригнічений і сповнений болю –
нехай Твій порятунок, Боже, підніме мене!
- ³¹ Я прославлю ім'я Бога піснею
і величатиму Його подякою.
- ³² Це буде приємніше Господеві, ніж віл,
ніж молодий бичок із рогами й роздвоєними
копитами.⁵³
- ³³ Побачать пригнічені й зрадіють –
ви, що Бога шукаєте, нехай серця ваші оживуть!
- ³⁴ Бо прислухається до бідних Господь
і в'язнів Своїх не цурається.
- ³⁵ Нехай прославляють Його небеса і земля,
моря і все, що роїться в них,
- ³⁶ бо врятує Бог Сіон
і збудує міста Юди.
- І поселяться там, і впадкують їх,
³⁷ нащадки рабів Його впадкують їх,
і ті, хто любить ім'я Його, мешкатимуть у них.

Псалом 69

(Пс. 39:14-18)

- ¹ Керівнику хору. Псалом Давидів. На спомин.
- ² Боже, визволи мене!
Господи, поспіши мені на допомогу!
- ³ Нехай посоромляться й ганьбою вкриються ті,
хто шукає душі моєї.
Нехай відсахнуться назад і спіткнуться ті,
хто бажає мені зла.
- ⁴ Нехай назад обернуться через свій сором ті,
що говорять мені: “Ага! Ага!”
- ⁵ Нехай же веселяться й радіють Тобою всі,
хто шукає Тебе.
Нехай ті, хто любить спасіння Твоє, говорять безупинно:
“Звеличився Бог!”

---

⁵³ 68:32 Тобто придатний в жертву, згідно з Мойсеевим законом, див. Лев. 11:2, 3.

⁶ Я ж принижений та бідний.
Боже, поспіши до мене!
Допомога моя і Визволитель мій – Ти;
Господи, не зволікай!

Псалом 70

(Пс. 30:2-4)

- ¹ У Тебе, Господи, я шукаю захисту,
тож нехай не посоромлюся повіки!
- ² У Своїй праведності визволи мене і врятуй;
схили до мене вухо Твоє і спаси мене.
- ³ Будь для мене скелею для оселі **моєї**,
куди я завжди міг би прийти.
Дай наказ врятувати мене,
бо Ти моя скеля й твердиня моя.
- ⁴ Боже мій, визволи мене від руки нечестивого,
від долоні беззаконного й кривдника.
- ⁵ Бо Ти – надія моя, Владико Господи,
сподівання моє від **часів** юності **моєї**.
- ⁶ На Тобі я утверджувався від самого народження;
Ти витягнув мене з утроби матері **моєї**;
Тобі – хвала моя безупинно!
- ⁷ Я став ніби знаком для багатьох,
але Ти – тверде пристановище моє.
- ⁸ Нехай уста мої наповняться хвалою Тобі,
цілий день **оспівуючи** красу Твою величну.
- ⁹ Не залиши мене в час старості;
не покинь мене, коли сила моя виснажитья.
- ¹⁰ Бо подекують про мене вороги мої,
і ті, хто душу мою підстерігає, радяться разом між собою,
- ¹¹ кажучи: “Бог покинув його.
Переслідуйте й схопіть його,
бо немає в **нього** рятівника!”
- ¹² Боже, не віддаляйся від мене!
Боже мій, поспіши мені на допомогу!
- ¹³ Нехай посоромлені будуть і загинуть супротивники душі **моєї**;
нехай зодягнуться в ганьбу й безчестя ті,
хто прагне вчинити мені зло.

- ¹⁴ А я завжди сподіватимуся
і все більше й більше хвалу Тобі примножувати буду.
- ¹⁵ Вуста мої проголошуватимуть Твою праведність
і спасіння Твоє цілий день,
бо не знаю, як їх полічити!
- ¹⁶ Я увійду в роздуми про могутність Владики Господа,
буду нагадувати всім про праведність Твою,
що лише Тобі належить!
- ¹⁷ Боже, Ти вчив мене від часів юності моєї,
і донині сповіщаю я чудеса Твої.
- ¹⁸ Тож і до старості й сивини, Боже,
не покидай мене,
аж поки не звіщу про силу правиці Твоєї поколінню цьому
й усім прийдешнім – про могутність Твою.
- ¹⁹ А праведність Твоя, Боже, до висот сягає;
те, що вчинив Ти, – величне!
Боже, хто подібний до Тебе?
- ²⁰ Хоча Ти показав мені чимало тяжких скорбот,
та знову Ти повертав мене до життя
і з безодень землі знов виводив мене.
- ²¹ Ти примножував велич мою
й огортав мене втіхою Своєю.
- ²² Тож і я прославлю Тебе струнами ліри
за вірність Твою, Боже мій;
співатиму Тобі під звуки арфи, Святий Ізраїлів!
- ²³ Радісно вигукують уста мої, коли я співаю для Тебе,
і душа моя, яку Ти визволив,
- ²⁴ також і язик мій цілий день промовлятиме правду Твою,
бо посоромлені й ганьбою вкриті ті, хто прагнув вчинити мені зло.

Псалом 71

¹ *Про Соломона.*

- Боже, даруй Твоє правосуддя цареві
і праведність Твою – синові царя.
- ² Нехай судить він народ Твій справедливо
й страдників Твоїх – чесно.
- ³ Нехай гори принесуть народові мир,
а пагорби – праведність.
- ⁴ Нехай судить він пригнічених народу,
врятує дітей бідняків
і вразить гнобителя.
- ⁵ Будуть боятися Тебе, аж поки сонце і місяць існують,
із роду в рід.
- ⁶ Нехай зійде він як дощ на покіс,
як рясний дощ, що зрошує землю.
- ⁷ У дні його нехай процвітає праведник
і мир великий не припиняється,
аж поки місяць не згасне.
- ⁸ Він пануватиме від моря й до моря
і від ріки⁵⁴ аж до країв землі.
- ⁹ Схилять перед ним коліна мешканці пустель,
і вороги його лизатимуть пил.
- ¹⁰ Царі Таршиша⁵⁵ й віддалених берегів платитимуть йому
данину,
царі Шеви і Севи⁵⁶ піднесуть дари **на знак покори.**
- ¹¹ І вклоняться йому всі царі,
усі народи служитимуть йому.
- ¹² Бо врятує він бідного, коли той волатиме,
і пригніченого, у якого немає помічника.
- ¹³ Він милість виявить убогому й бідняку
і врятує душі злидарів.
- ¹⁴ Викупить душі їхні з-під влади насильства,
адже кров їхня буде дорогоцінна в очах його.

⁵⁴ **71:8** Імовірно, мається на увазі ріка Євфрат: саме так передано цей вираз у Таргумі на Книгу Псалмів (переклад арамейською).

⁵⁵ **71:10** Див. примітку до Пс. 47:8.

⁵⁶ **71:10** Шева і Сева – назви держави в Південній Аравії, що з давніх часів славилася своєю високою культурою і багатством (Єз. 27:22, 23; 38:13); цариця Шеви приходила послухати мудрості царя Соломона (1 Цар. 10:1-13).

- ¹⁵ Нехай він живе довго,
і нехай дано йому буде золото Шеви.⁵⁷
Нехай моляться за нього завжди,
нехай цілий день благословляють його!
- ¹⁶ Нехай пшениці буде вдосталь на землі;
на вершинах пагорбів нехай коливається колосся,
немов на Лівані,
і люд рясніє в містах,
немов трава на землі.
- ¹⁷ Нехай ім'я його перебуває вічно,
аж поки існує сонце;
- і через нього благословенними будуть усі народи;
вони вважатимуть його тим, що щастя приносить.
- ¹⁸ Благословенний Господь, Бог Ізраїля,
Який один лиш творить чудеса!
- ¹⁹ Благословенне ім'я слави Його повік,
і вся земля наповниться Його славою!
Амінь і амінь!
- ²⁰ Завершилися молитви Давида, сина Єссеєвого.

*Дмитро Цолін
Український католицький університет
Львів, Україна*

*Надійшла до редакції / Received 14.07.2021
Прийнята до публікації / Accepted 13.10.2021*

---

⁵⁷ 71:15 Див. примітку до вірша 10-го.